

Medens det saaledes af det nærmest anførte fremgaar, at jeg for Bornholms Bedkommende kan indskrænke Betragtningen til Fiskeri af Sild og Lax, og naar dernæst spørges, med hvilke Redskaber og hoorledes denne Fangst foregaar, saa skal det ikke siges, at den just falder Fiskerne magelig. De maa ferdes jævnlige 3 à 4 Mile fra Land paa et Hav, der snart er oprørt med krap Sø; overfalder de her af Uvejrs, saa byder den klippefulde Kyst megen Vanskelighed for at naa Land igjen, og tilhøjs ere de udsatte for at miste deres udsatte Redskaber ved den Mængde Fartøjer, der sejle til og fra de store Handelspladse i Øst. Endnu er det fornemmelig aabne Baade, som bruges til Fiskeri.

Til Sildefiskeriet bruges mig bekendt ifkun et Redskab, den saakaldte Manse, et til Hilsning, af Bomulds-garn, bundet Næt, lig vore Næringer, men med udstrammet Masse kun $\frac{5}{4}$ Lm.; den er 20 Favne lang og ca. 3 Favne dyb, og hver Baad, som mindst maa have 3 Mandes Besætning, kan føre indtil 54 Garn. Manserne bruges dels til at bundsættes, dels til Bragning (Sidenbragning, af at vrage, drive), saaledes at de udgives i en sammenhængende Lænke, der fastgøres til Baadens Forstævn senkede mere eller mindre under Overfladen, efter som Silden findes at staa højere eller dybere i Vandet; de følge da med Strømmen og drage Baaden efter sig uden væsentlig at paavirkes af Vinden. Bragningen bruges helst til Sommerfilden; om Efteraaret og Vinteren sættes Manserne fast, ej altid tilbunds, men efter som Silden staar til, ved en Dræg eller Krabber (Isl. kraka.); de udgives under begge Fiskemaader om Aftenen forat drages ved Dagningen. Sommerfilden, den fædste, kaldes ogsaa Bragfild. Fiskeiden er fra med Juni til Oktober Maanedes Udgang.

Laxefangsten gaar for sig fra Middeldags-tid til St. Hansdag; den øvrige Aarets Tid faas kun nogle faa mindre Lax, sine Steder fangne i Garn, nær Kysten, indtil Bøgt 6 Pd., ellers er Gjennemsnitsvægten for Fangsten ved Kroge 16 Pd. Det eneste Redskab, der anvendes i den egentlige Fisketid er 3 à 4 Lom, lange fortinneede Kroge, som tilligemed en Liben Blyvægt befastes til $1\frac{1}{2}$ à 2 Favne lange Løvs, disse atter fastgjorte til en ca. 32 Favne lang Linie, „Lænke“ kaldet, hvilken fører 3 til 5 Kroge med en Afstand af 7—8 Favne mellem hver. Over hver Løvs er anbragt et 6 Lm. langt Træslob til at bære Linen op paa Vandets Overflade. Lænken holdes fast i den ene Ende ved en i Bunden nedfired Krabbe (Kraf) med et 30—80 Favne langt Loug, Længden læmpet efter Dybden, der sættes paa; under Kristiansø fiskes paa 50 Favne Vand; man undgaar helst stenet Bund, paa hvilken Krabbehornene have ondt ved at holde fast. Ved Lougets anden Ende sættes en Kob eller Mærte, „Dartobben“, for at gjøre den udtastede Lænkes Begyndelse kjendelig, og et Stykke desfra, omtrent 1 Favn under Vandforpen, for at holde Louget lodret staaende, en mindre Kob, dannet af et Stykke cylinderformet, alenlangt Træ, „Vandkobben“ eller „Vandhunden“ kaldet. Lænken fastbindes mellem de 2 Kobber, omtrent en Favn fra den øverste; disse Afstande ere nødvendige af Hensyn til Søgningen og Bølgeslagene. Fiskeriet foregaar om Vinteren indtil 2 og om Sommeren $2\frac{1}{2}$ —3 Mile fra Land; en mere detailleret Beskrivelse af Røgtning m. m. stjønnes her at være overflødig — jfr. ialtsald om dette Fiskeri i det Hele „Nord. Tidsskr. f. Fiskeri“ 2. Aarg. S. 15. flg. — Fiskeiden er fra først i November til sidst i Maj, medens Sildefiskeriet hviler. Laxen fiskes sjældnere med Næt, men sine Steder, saaledes ved Lejgn, fandt jeg det i Gang, og i de sidste Aar er der gjort Forsøg med Drivgarn; mulig at det kan have Fremgang; for Svensterne siges Bragning efter Lax at lykkes vel. Derimod bliver det mere og mere brugeligt til Krogfiskeriet at bruge større Dæksbaade, forsynede med Røjer og Kogeindretning, hvilket gjør Fiskerne det muligt at holde Søen længere end med de aabne Baade, hvori de ikke kunne holde Søen Natten over i den kolde Vintertid, men maa søge Hjemmet. Med Dæksbaadene kunne de ogsaa tage Station nærmest de bedste Fiskepladse, saasom Christiansø, hvor desuden Havn med Indsejling fra begge Sider og Fyr yde dem væsentlige Fordele. Dæksbaadene fremme ikke blot selve Fiskeriets raslere og bedre Drift, men medføre ogsaa den væsentlige Fordel, at Fiskernes Helbred udsættes mindre for Fare, end naar de skulle friste det strænge Liv i aabne Baade hele Vinteren igjennem.

Ørred findes af særdeles Godhed ogsaa omkring Bornholm; den kommer hen paa Efteraaret ind under Kysten, talrigst, sagdes det, ved Nlaaens Udløb Syd paa Landet. Den fanges i Garn, „Støjer“, indtil $\frac{1}{4}$ Mil tilhøjs, og hugges ogsaa mellem Stjærerne med Krog paa en Stage. Den er ikke Gjenstand for nogen faa regelmæssig Udførsel som Laxen, men sendes dog ferst, naar Lejlighed falder baade til Lyssland og Kjøbenhavn; det kan ikke betvivles, at dens Fangst vilde kunne give en ret flækkelig Indtægt; men den maa staa tilbage for og ændses mindre end den mere værdifulde Lax.

Det er en stor Fordel, som Fiskerne paa Bornholm have i højere Grad, end Fiskere, mig bekendt noget andet Sted i Landet, at de uafbrudt kunne drive 2 indbringende Fiskerier hele Aaret om, det ene afløsende det andet, til de ovenfor angivne Tider, for Laxen fra Oktober eller November til ind i Maj for Silden den øvrige Tid. Jeg beklager, at det ikke var mig muligt at erholde saa